

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לו.

עין משפט
נר מצוה

מד א מיי פ"א מהל' עברה צמולה הל' יא סמג עשין כד טור אה"ע סי' קעו: **מה** ב מיי פ"א מהל' גירושין הל' ד סמג עשין כו טו"ע אה"ע סי' קנא סעי' יב: **מו** ג מיי פ"א מהל' אשת הלכה ג ד ח סמג עשין מה טו"ע שם סי' ק"ו ע"פ ה' [ונכ"ד אלפס פ"א דמיתותין דף ט:]: **מז** ד מיי שם טו"ע שם סעי' ו: **מח** ה מיי פ"א מהל' אסורי ביאה הל' יט סמג לאוין קול [ונכ"ד אלפס שם:]:

תוספות ר"ד

תנן רבנן. החרשת והשוטה והבוגרת ומכ"כ אין להם קנס וא"ל טענת בתולים פ"י להפסידן כחובותן החרשת ושוטה לא דאמרי' אי הוו פקחות לטעון הוו טענו כל חד וחדא משאירסתני נאנסתי ומיהמן בוגרת נמי לא שבחולי' כלין מאליהן האיילוניות והסומא יש להן ט"ב פ"י (ח) ודוקא דקא טעין טענת פ"ב אבל אי טעין טענת דמים ל"ל דבוגרת כלין בתוליה. אבל פתח נעול יש לה (והרב) אומר היפך טענת דמים יש לה טענת פ"ב אין (לה):

(א) כן פי' קה"א אנוגרת ונאה ול"ל פי' דיוקא דקא טעין טענת דמים אכל אי טעין טענת פ"ב טענת טענה דבוגרת כל בתוליה וכו'.

[אבל חייבי לאוין יש להן קנס ומני שמעון התימני היא. לא הוה מני למימר מני רבי נחוניא היא לדלדייה לא הוה קרי להו שניות שהרי משוה חייבי כריתות לחייבי מיתות צ"ד והא דלא קאמר הא מני רבי עקיבא ועריות חייבי מיתות ושניות חייבי כריתות ויחייבי לאוין אלא דניחא ליה לאוקמי אפי' כרבנן דאמרי קידושין מופסין ועוד משום דקאמר בלשנא קמא מני שמעון התימני היא קאמר נמי באיכא דאמרי מני רבי שמעון בן מנסיא היא דהוי בר פלוגתיה דשמעון התימני:]

עד שירבה השחור בו'. אית דלא גרסי על הלזן משום דאמרינן דפרק צא סימנן (מדה דף נב. וס) לא שירבה ממש אלא כדו שיהו שתי שערות שוככות ונראה כמו שירבה שחור ועל הלזן משמע יותר מן הלזן ור"ח פירש על הלזן שהשערות סמוך לזכר הם שחורים וזרעם לזניסו: ז' דברי ר"מ. אמתימין ללקמן (דף מ:) לכל מקום שיש מכה אין קנס קאמר לה רב יהודה:

ואם איתא זו דברי ר"מ ורבי יהודה מיבעי ליה. ואע"ג דרבי יונתן ור' יאשיהו סבירא להו כר"מ כס"פ ד' מיתות (פסהדין טו: וס) לפי' ר"ת דפי' עד שיהו שניהם שוין צמיחה אחת ואפי' לפ"ה דמפרש צמי עושין מ"מ ר' יאשיהו כר' מאיר סבירא ליה דלית ליה הא דדרשי רבנן לקמן (דף מ:) כאלן נערה כו' דהא פטר קטנה מאורסה מ"מ לא קאמר זו דברי ר"מ ור' יאשיהו דלא פריך הכא זו דברי ר"מ ורבי יהודה מיבעי ליה אלא משום דרבי יהודה בר פלוגתיה דר"מ ור"מ בכלל חכמים דפליגי עליה ולהכי אס' איתא דלא פליג ה"ל למימר זו דברי ר"מ ור' יהודה אכל קשה דה"ל למימר הא מני ר' יאשיהו היא וצממאנת סבר לה כר' יהודה:

וליתני קטנה קשיא. אע"ג דהוי מני קטנה דאין לה קנס מ"מ תני נמי אילוניות דה"א דוקא קטנה שיש לה נערות אין לה קנס ומימה לר"י אמאי לא משני דאגב אורחיה קמ"ל דעד מתי הבת ממאנת עד שתציה שתי שערות. החרשת והשוטה בו' אין אהן טענת בתולים. פי' צקונטרס דאי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי וקשה לר"י דהכי טענין לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דלחיה לא טענה דחוקת גופה איתרע דהוי שור שחוט לפניך אכל חוקת ממון לא איתרע ומימה מצ"ח ר"י רחיה לפי' הקונטרס דאמר צפ' הדמיר (לקמן עו: וס) לא הוגלד פי' המכה המוילא מחזירו עליו הרחיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להציה רחיה שברשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהוי זה מומין ועודה צבית אציה על האב להציה רחיה רישא מנה לאצא צידך סיפא מנה לי צידך לא מטעם דברי ושמת צרי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהכי טענין לה הכי אלא כדפי' התם צקונטרס רישא מנה לאצא צידך דלגבי דידיה חוקת הגוף דידיה וכן לפרש דאי טענס צרי קאמר התם אמאי קאמר דעודה צבית אציה על האב להציה רחיה כיון דאמר צרי לי דכלל ענין משמע דצריך להציה רחיה אפילו אב אמר צרי לי ולר"י נראה צבית הכא דאין להן טענת בתולים לפי' שחוקת מוכת עץ היא ואע"ג דכולהו נמי חטוטי מחצטן מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת עץ אכל הנך חרשת ושוטה דלא מלי צביתא אלא החרשת והשוטה והאילוניות יש להן קנס ומו לא ואין כחוד צביו ספרים ויש להן טענת בתולים ולפ"י פריך דמקאמר יש להן קנס אלמא לא חשבינן להו בחוקת מוכת עץ אכל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי חשבינן להו דהא אמרינן השתא פ' דמשנתארכה נאנסה ורשב"א פ' הקשה לפר"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר צפ"ק (ועיל ג.) מוכת עץ בין הכיר זה בין לא הכיר זה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים פ' כרבנן דאמרי כחובותן מנה וכו' מימא משום דקתני חרשת דומיא דאילוניות הא ע"כ אילוניות גופה לא הפסידה כחובותה לגמרי דהא רב ששת דמשיני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה צפ"ק (דף יא:):

ערוס ממש. המפורש בלחרי מותו והן ככריתות: שניות. שגורו חכמים על שניות להן להרחיק מן העצירה כגון אם אמו ואם אביו ושאר ערוסות השניות בפרק צ' דיצמות (דף כה:). **כיון** דשניות חזוין ליה מדאורייתא. קרינן ציה ולו מהיה לאשה: אמאי אין לה קנס.

בשלמא בעריות איכא למימר כשמעון התימני דלית ליה נערה נערה הנערה אלא שניות קשיא: שמעון התימני. צריש פירקין דאמר אשה שיש בה נערה: ר"ש בן מנסיא. דאמר אשה הראויה לקיימה: רבנן היא. דפליגי אדר"מ צריש פירקין: וצממאנת סבר לה כר' יהודה. דאמר נערה ממאנת והכי מידוק מינה נערה ממאנת אין לה קנס הא נערה צעלמא יש לה קנס: עד שצביא שתי שערות. ומשהצביא איהו ממאנת ואפילו לא צעל לאחר מיתן: רבי יהודה אומר. אס' לא צעל לאחר שגדלה ממאנת: עד שירבה שחור על הלזן. וצנדה"ס מפרש שתי שערות שוככות ונראה כמו שירבה השחור: אלא ר' יהודה היא. וצממאנת נערה אשמעינן דאין לה קנס ולא מדוק הא קטנה יש לה קנס וגבי אילוניות דמנא נמי אין לה קנס משום דצקטנה סבר כר"מ וזו מקטנותה יאלת לצגרי: זו דברי ר' יו' לקמן בפרקין (דף מ:): סבר לה כר' מאיר. דקטנה אין לה קנס משום הכי אין קנס באילוניות: ופליג עליה. צממאנת אמר עד שירבה השחור וכו' תנא הממאנת אין לה קנס הא הרחיה למאן יש לה קנס בנערה קאמר: מאי ממאנת הרחיה למאן. כלומר כל קטנה קאמר וכולה ר"מ היא: ויש להן טענת בתולים. להפסידה כחובות: הא ר"מ. דאמר קטנה אין לה קנס ואילוניות מקטנותה יתה לצגרי: ודקאי לה מאי קארי לה. מי שהשיב תשובה זו צבית המדרש מה עלתה על רוחו ולא סבירא ליה דאיכא לאוקמיניהו כר"מ ורבנן: משום דאיש ליה נמרימא אחרישא עליה. לא הביאה לבית המדרש אלא לפי שיש להשיב אחרת על זו חרשת ושוטה אחרת ושוטה: צוגרת. צמוליה כלים מאיליהן: הא רבן גמליאל דאמר צפ"ק (דף יב:) היא אומרת משאירסתני נאנסתי נאנסתה הכא נמי אין לה טענת בתולים להפסידה כחובותה דאמרינן אי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי ומהימנא: הא רבי יהושע. דאמר ר"י לא מפיה אנו חייני הכא יש לה טענת בתולים דאי נמי הוה טענה קמן לא מהימנינן לה: וטענין לה לילה בראשון. ובעל כמה צעילות ותלינן כל דמים של אותו הלילה צדס בתולים. אלמא אית לה דם בתולים לצוגרת דאי לא לא הוה צעיל למיתב לה אלא צעילת מנהו וכיון דאית לה בתולים היכא דבעל ולא מנא דם תפסיד כחובותה דהא כנסה בחוקת צמולה ומנאה צעולה:

תורה אור השלם
1. פתח פירך לאלם אל
ידין כל בני חלוף:
משולי לא ח

מוסף רש"י

עד שירבה השחור. כלומר ששחור אותו מקום שערות הרבה (מדה נב.) שיוקף אותו מקום צעיר, וצממאנת מה (ס) מפרש לא שירבה שערות אלא שיהו שתי שערות ארוכות שוככות ונראה כמו שירבה השחור (וחז"ק ב). בוגרת נותנין לה לילה הראשון. ואפילו צבית דאמרי נאנסתה וזמנה לנאות ארבעה. הני מילי נערה, דמשנישני ימי העורסות הוי זמנה. אכל בוגרת לילה הראשון וכו' לא (מדה נד:).

הכי טענין לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דלחיה לא טענה דחוקת גופה איתרע דהוי שור שחוט לפניך אכל חוקת ממון לא איתרע ומימה מצ"ח ר"י רחיה לפי' הקונטרס דאמר צפ' הדמיר (לקמן עו: וס) לא הוגלד פי' המכה המוילא מחזירו עליו הרחיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להציה רחיה שברשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהוי זה מומין ועודה צבית אציה על האב להציה רחיה רישא מנה לאצא צידך סיפא מנה לי צידך לא מטעם דברי ושמת צרי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהכי טענין לה הכי אלא כדפי' התם צקונטרס רישא מנה לאצא צידך דלגבי דידיה חוקת הגוף דידיה וכן לפרש דאי טענס צרי קאמר התם אמאי קאמר דעודה צבית אציה על האב להציה רחיה כיון דאמר צרי לי דכלל ענין משמע דצריך להציה רחיה אפילו אב אמר צרי לי ולר"י נראה צבית הכא דאין להן טענת בתולים לפי' שחוקת מוכת עץ היא ואע"ג דכולהו נמי חטוטי מחצטן מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת עץ אכל הנך חרשת ושוטה דלא מלי צביתא אלא החרשת והשוטה והאילוניות יש להן קנס ומו לא ואין כחוד צביו ספרים ויש להן טענת בתולים ולפ"י פריך דמקאמר יש להן קנס אלמא לא חשבינן להו בחוקת מוכת עץ אכל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי חשבינן להו דהא אמרינן השתא פ' דמשנתארכה נאנסה ורשב"א פ' הקשה לפר"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר צפ"ק (ועיל ג.) מוכת עץ בין הכיר זה בין לא הכיר זה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים פ' כרבנן דאמרי כחובותן מנה וכו' מימא משום דקתני חרשת דומיא דאילוניות הא ע"כ אילוניות גופה לא הפסידה כחובותה לגמרי דהא רב ששת דמשיני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה צפ"ק (דף יא:):

הכי טענין לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דלחיה לא טענה דחוקת גופה איתרע דהוי שור שחוט לפניך אכל חוקת ממון לא איתרע ומימה מצ"ח ר"י רחיה לפי' הקונטרס דאמר צפ' הדמיר (לקמן עו: וס) לא הוגלד פי' המכה המוילא מחזירו עליו הרחיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להציה רחיה שברשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהוי זה מומין ועודה צבית אציה על האב להציה רחיה רישא מנה לאצא צידך סיפא מנה לי צידך לא מטעם דברי ושמת צרי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהכי טענין לה הכי אלא כדפי' התם צקונטרס רישא מנה לאצא צידך דלגבי דידיה חוקת הגוף דידיה וכן לפרש דאי טענס צרי קאמר התם אמאי קאמר דעודה צבית אציה על האב להציה רחיה כיון דאמר צרי לי דכלל ענין משמע דצריך להציה רחיה אפילו אב אמר צרי לי ולר"י נראה צבית הכא דאין להן טענת בתולים לפי' שחוקת מוכת עץ היא ואע"ג דכולהו נמי חטוטי מחצטן מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת עץ אכל הנך חרשת ושוטה דלא מלי צביתא אלא החרשת והשוטה והאילוניות יש להן קנס ומו לא ואין כחוד צביו ספרים ויש להן טענת בתולים ולפ"י פריך דמקאמר יש להן קנס אלמא לא חשבינן להו בחוקת מוכת עץ אכל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי חשבינן להו דהא אמרינן השתא פ' דמשנתארכה נאנסה ורשב"א פ' הקשה לפר"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר צפ"ק (ועיל ג.) מוכת עץ בין הכיר זה בין לא הכיר זה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים פ' כרבנן דאמרי כחובותן מנה וכו' מימא משום דקתני חרשת דומיא דאילוניות הא ע"כ אילוניות גופה לא הפסידה כחובותה לגמרי דהא רב ששת דמשיני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה צפ"ק (דף יא:):